

Anna Gębka-Suska

Poradnik Mentora

- ✓ Środowisko sprzyjające uczeniu się języka obcego
- ✓ Tworzenie pomocy dydaktycznych
- ✓ Kreatywność uczniów przy współtworzeniu pomocy dydaktycznych

Redakcja merytoryczna
Anna Gębka-Suska

Analiza merytoryczna
Justyna Maziarska-Lesisz
Elżbieta Witkowska

Recenzja
dr Barbara Muszyńska

Redakcja językowa i korekta
Żeliszław Żeliszławski

Projekt graficzny, projekt okładki
Wojciech Romerowicz, ORE

Skład i redakcja techniczna
Joanna Suska

Projekt motywu graficznego „Szkoly ćwiczeń”
Aneta Witecka

ISBN 978-83-65890-00-9 (*Zestawy materiałów dla nauczycieli szkół ćwiczeń – języki obce*)

ISBN 978-83-65890-09-2 (*Zestaw 3, Pracownia językowa*)

ISBN 978-83-65890-11-5 (*Zeszyt 2*)

Warszawa 2017

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC).

Spis treści

Wskazówki do pracy nad modułem razem z Praktykantem	5
Wypróbuj sam	5
Do przemyślenia i przedyskutowania	5
Pracownia językowa	5
1. Znaj swoje prawa	5
2. Pierwsze wrażenie	6
3. Co powiesz o tej lekcji	8
4. Zrób zdjęcie najlepszej sali	9
5. Zrób zdjęcie najgorszej sali	9
6. Zapytaj uczniów	9
Umeblowanie	10
7. Jak ustawiłbyś stoły	10
8. Tables chant – czyli zrób to śpiewająco	10
9. Zobacz film o przestawianiu stołów	10
10. Jak to robią w Ameryce	11
11. Jak to robią w Ameryce 2	12
12. Pobij własny rekord	12
13. Urządź atelier językowe w swojej klasie	13
14. Twoje zadania w atelier językowym	13
15. Czego uczą Playstations	15
Tablice informacyjne	15
16. Przeszukaj zasoby internetu	15
17. Expiry date – czyli zrób przegląd	16
18. Kilka przykładów	16
19. Stwórz kontrakt klasowy	17
20. Przygotuj salę na piątkę	18
Pomoce dydaktyczne	18
21. Znaj swoje obowiązki	18
22. Dlaczego należy tworzyć własne pomoce dydaktyczne	19
23. Gdyby sala mogła mówić	20
24. Dlaczego warto angażować uczniów	22
25. Takich obrazków nie zobaczysz w podręczniku	23
26. Sylwetki – jak je zrobić i wykorzystać na zajęciach	23
27. Look	24
28. Picture hunt – czyli polujemy na obrazki	25
29. Multisensoryczne koszyczki	26

30. Ćwiczenia z liną – obejrzyj film	27
31. Ćwiczenie z liną – jak je przeprowadzisz	28
32. Ćwiczenie z liną – przygotuj, przeprowadź i sfilmuj	29
33. Ćwiczenie z liną – jak zaangażować uczniów	30
34. „Prompts” czyli „podpowiadacze”	30
35. Zrób swoje własne „prompts”	31
36. Komendy do TPR	32
Pomoce dydaktyczne, które uatrakcyjniają przebieg zajęć językowych	33
37. Zadanie na start	33
38. The Polish hand – czyli polska ręka	34
39. Wykonaj własny zestaw tabliczek suchościernalnych	35
40. Dlaczego warto używać mini tabliczki suchościernalne na lekcji	35
41. Jak wykorzystasz mini tabliczki suchościernalne na lekcji	36
42. Teacher’s traffic lights	38
43. Exit Tickets – czyli przepustki na przerwę	38
44. Przygotuj własne Exit Tickets	39
45. Nauczyciel wczesnoszkolny może cię zainspirować	40
46. Angielski w sali geograficznej	40
47. Nauczyciel matematyki może być ogromną inspiracją	40
Co niesie przyszłość	41
48. Future Classroom Lab	41
49. (Prawie) wszystko jest możliwe	42
50. Design thinking, czyli myślenie projektowe w edukacji	42
51. Design thinking na lekcji języka obcego	43
52. Pozwól sobie pomarzyć	44
Rodzice powinni mieć wpływ na środowisko, w którym uczą się ich dzieci	45
Dalsze inspiracje	45

Wskazówki do pracy nad modułem razem z Praktykantem

Układ materiałów w każdym zestawie został pomyślany tak, by zachęcać do dialogu i wymiany poglądów między Mentorem i Praktykantem. Zestaw nr 3, dotyczący wyposażenia i aranżacji pracowni językowej, jest bardzo praktyczny, w tym sensie, że nie wymaga zrozumienia skomplikowanych pojęć. Natomiast wymaga od Praktykanta podjęcia konkretnych i bardzo praktycznych działań.

Dominujący rodzaj zadań zawarty w „Zeszytcie ćwiczeń” to zadania praktyczne, które Praktykant powinien wykonać sam lub z pomocą uczniów. Jedną z bardziej skutecznych metod nauczania jakiegokolwiek przedmiotu, a zwłaszcza opanowania umiejętności praktycznych, jest tzw. metoda „learning by doing” (uczenie się przez robienie). Dlatego najważniejszą rolą Mentora jest zachęcać i mobilizować Praktykanta do fizycznego przećwiczenia proponowanych zachowań i do rzeczywistego wykonania czy zaadaptowania wybranych pomocy dydaktycznych.

Wypróbuj sam

Zanim poprosisz Praktykanta o wykonanie jakiegokolwiek zadania, upewnij się, że sam potrafisz je wykonać. Tylko wtedy będziesz mógł odpowiedzieć na ewentualne wątpliwości Praktykanta, czy pomóc mu w trudnościach.

Do przemyślenia i przedyskutowania

Poproś Praktykanta, aby przypomniał sobie swoje pierwsze lekcje języka angielskiego. Jak wyglądała jego klasa? Co z niej zapamiętał? Gdzie siedział? Jak ustawione były stoły? Czy miał okazję pracować z kolegą lub koleżanką? Czy to zawsze była ta sama osoba? Czy lubił zmieniać miejsce w ławce?

Wysłuchaj cierpliwie. Jeśli powie coś dla niego ważnego, jeśli wyrazi zdecydowaną opinię, pozytywną lub negatywną, zadaj dodatkowe pytania. Powinny to być pytania otwarte, czyli takie, na które jest wiele możliwych odpowiedzi.

Pracownia językowa

1. Znaj swoje prawa

Nowa podstawa programowa inaczej określa wymogi dotyczące sal, w których prowadzone są zajęcia językowe w wychowaniu przedszkolnym, w edukacji wczesnoszkolnej i na II etapie edukacyjnym.

W przypadku wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, zajęcia językowe prowadzone są w salach na stałe przypisanych danej grupie dzieci. Wymogi dotyczące tych sal opisane są odrębnymi zapisami w podstawie programowej. Jeśli zajęcia na tym etapie prowadzi nauczyciel-anglista, może on (i powinien) korzystać z wyposażenia i pomocy dostępnych w sali.

Zapis w nowej podstawie programowej dotyczący sali, w której prowadzone są zajęcia językowe brzmi następująco:

„W kształceniu językowym na II etapie edukacyjnym niezbędne jest:

(...)

3) prowadzenie zajęć z języka obcego nowożytnego w odpowiednio wyposażonej sali, z dostępem do słowników, pomocy wizualnych, odtwarzacza płyt CD/plików dźwiękowych, komputera ze stałym łączem internetowym, umożliwiającej przeprowadzanie ćwiczeń językowych w parach i grupach” (MEN, 2017).

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się z powyższym zapisem w nowej podstawie programowej. Przedyskutuj z Praktykantem co z zapisów w nowej podstawie programowej wynika dla jego pracy.

Zwróć uwagę Praktykantowi, że w ustawie określono, co w pracowni językowej powinno się znajdować i jakie formy pracy powinny w niej być możliwe. Oznacza to, że od nauczyciela języków obcych oczekuje się, że będzie na zajęciach korzystał z wyżej wymienionych sprzętów i pomocy oraz że będzie różnicował organizację pracy uczniów.

Przeznacz Praktykantowi, że informacje na temat sposobów organizacji pracy w parach i w grupach przeczyta w zeszycie „Teoria w pigułce” w Zestawie nr 9.

2. Pierwsze wrażenie

W „Zeszycie ćwiczeń” zamieszczono zdjęcia czterech sal językowych. Zadaniem Praktykanta jest zastanowienie się, która z nich może być najlepiej oceniona przez uczniów, najprzyjemniejsza do prowadzenia zajęć językowych.

Przed spotkaniem z Praktykantem zajrzyj do „Zeszytu ćwiczeń” i wyrob sobie własne zdanie w tej sprawie. Omówcie wasze spostrzeżenia.

Przykładowe spostrzeżenia:

- Sala pierwsza jest bardzo nowoczesna i estetyczna. Flagi podkreślają jej przeznaczenie. Ciekawym rozwiązaniem jest przednia ściana, pomalowana farbą umożliwiającą używanie pisaków suchościeralnych. Jednak sposób ustawienia masywnych stołów uniemożliwia nauczycielowi podejście do uczniów siedzących pod oknem. Trudno w tej sali organizować ćwiczenia „każdy z każdym”, a nawet pracę w grupach.
- Druga sala sprawia niemiłe wrażenie ze względu na puste tablice informacyjne. Patrząc na nią można odnieść wrażenie, że uczniowie uczą się wszystkiego wyłącznie z podręcznika. Pod sufitem zawieszono plansze dotyczące języka polskiego – zbyt wysoko, aby mogły być czytelne i przydatne uczniom.
- Sala trzecia to pozostałość po tradycji wyposażania szkół w laboratoria językowe. Bardzo trudno prowadzić w niej zajęcia dla dzieci. Stoły ustawione są na stałe w taki sposób, że utrudniają wykorzystanie przestrzeni wewnątrz i przeprowadzenie jakiegokolwiek zabawy ruchowej.
- O sali czwartej trudno wiele powiedzieć. Zwraca uwagę jedynie fakt wykorzystania przez nauczyciela pomocy dydaktycznej, przeznaczonej do nauczania wczesnoszkolnego. Bardzo duża, miękka, wykonana z tkaniny kostka do gry sprawdzi się doskonale do ćwiczenia angielskich liczebników.

3. Co powiesz o tej lekcji

Pamiętaj, że wygląd sali wiele mówi o filozofii nauczania, którą wyznaje nauczyciel, o jego metodach pracy i relacji z uczniami.

Zadaniem Praktykanta jest przeanalizowanie dwóch zdjęć z sali językowej i wyciągnięcie wniosków na temat metod pracy, stosowanych przez pracujących w nich nauczycieli.

Możliwe odpowiedzi:

Zdjęcie A.

Sala przedstawiona na zdjęciu nie jest typową pracownią językową. Odbývają się w niej również lekcje matematyki, o czym świadczy tablica jednostek miar, umieszczona po prawej stronie tablicy multimedialnej. Nauczyciel stosuje metody aktywizujące. Ciekawym przykładem jest użycie stopera, wyświetlanego na tablicy interaktywnej, aby mobilizować i motywować uczniów do jak najszybszego wykonania zadania. Widoczne na stole drewniane patyczki sugerują, że nauczyciel stosuje ocenianie kształtujące.

Zdjęcie B.

Ustawienie mebli w tej sali sugeruje, że nauczyciel elastycznie podchodzi do umeblowania sali i aranżuje przestrzeń, aby dostosować ją do zadań, jakie wykonują uczniowie i urozmaicić zajęcia. Zwraca uwagę na brak dystansu między uczniami a nauczycielem.

4. Zrób zdjęcie najlepszej sali

Zadaniem Praktykanta jest zrobienie zdjęcia sali, która w jego opinii jest najbardziej odpowiednia do prowadzenia zajęć językowych.

Poproś Praktykanta o pokazanie zdjęcia sali, które wykonał. Wspólnie przedyskutujcie, czym się kierował przy wyborze tej właśnie sali, jakie elementy wyglądu były dla niego najistotniejsze. Zwróć uwagę czy wspomniał o ustawieniu stołów, oświetleniu, ekspozycji na ścianach. Co skrytykował, a co mu się podobało.

5. Zrób zdjęcie najgorszej sali

Zadaniem Praktykanta jest zrobienie zdjęcia sali, która w jego opinii jest najmniej odpowiednia do prowadzenia zajęć językowych.

Poproś Praktykanta o pokazanie zdjęcia sali, które wykonał. Przedyskutujcie, dlaczego wybrał właśnie tę salę. Wspólnie zastanówcie się, jakie zmiany mógłby wprowadzić nauczyciel, aby poprawić jej estetykę i funkcjonalność.

6. Zapytaj uczniów

Zanim poprosisz Praktykanta o wykonanie podobnego ćwiczenia z jego uczniami, sam zapytaj swoich uczniów, czy lubią waszą klasę i co im się w niej podoba. Czy według nich jest odpowiednim miejscem do uczenia się języka angielskiego? Co chcieliby w niej zmienić? Zachęć ich, aby puścili wodze fantazji. Nie odrzucaj żadnego pomysłu. Wspólnie zdecydуйте, które z nich można zrealizować, a które są nierealne. Przygotuj z uczniami plan działania i wspólnie wyznaczcie osoby, które będą odpowiedzialne za jego realizację.

Poproś Praktykanta o przeprowadzenie podobnej rozmowy z jego uczniami. Porównajcie propozycje waszych uczniów. Ustalcie, co zrobicie, żeby pomysły uczniów zostały zrealizowane.

Umeblowanie

7. Jak ustawiłbyś stoły

Zadaniem Praktykanta jest zaproponowanie odpowiedniej aranżacji mebli w pracowni językowej do konkretnych aktywności na lekcji.

Jest oczywiste, że ustawienie stołów w klasie powinno być dopasowane do rodzaju aktywności uczniów. W powyższych sytuacjach najlepiej sprawdzą się następujące sposoby ustawienia stołów:

- słuchanie i wypełnianie luk w tekście – pojedyncze stoły w rzędach lub stoły pod ścianami;
- running dictation („biegające” dyktando) – wszystkie stoły pod ścianą;
- sprawdzian – pojedyncze stoły w rzędach;
- praca w grupach – stoły ustawione w wyspy;
- pisanie eseju – pojedyncze stoły w rzędach lub stoły pod ścianami;
- debata, w której uczestniczą wszyscy uczniowie – ustawienie w podkowę.

8. Tables chant – czyli zrób to śpiewająco

Zadaniem Praktykanta jest zaproponowanie klasowej rutyny (ang. classroom routine), która pomoże dzieciom w organizacji pracy i ułożenie do niej po angielsku krótkiej piosenki, zachęcającej dzieci do: a) pomocy w zmianie ustawienia stołów, b) przejścia na dywan i c) powrotu na własne miejsce.

Poproś Praktykanta o zaprezentowanie ułożonej przez niego piosenki.

9. Zobacz film o przestawianiu stołów

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu w Zestawie nr 3 i opisanie, jak nauczycielka rozwiązała problem zamieszania podczas reorganizacji przestrzeni w sali językowej.

Wspólnie z Praktykantem oceńcie, czy zademonstrowany w filmie z Zestawu nr 3 sposób mógłby się sprawdzić w waszym kontekście – nauczycielka przedstawiła sposób ustawienia stołów przy pomocy karteczek samoprzylepnych i poprosiła uczniów o ciche zachowanie.

Zaproponuj inne sposoby wyznaczania miejsc, w których uczniowie powinni ustawić stoły. Mogą to być np.:

- zachowanie tej samej odległości od okien, ściany lub innych stałych elementów wyposażenia pracowni;

- dopasowanie linii ustawienia stołów do wzoru na podłodze;
- ustawienie stołów zgodnie z przedstawionym przed lekcją schematem (do zastosowania w grupach młodzieżowych).

Rozejrzyjcie się po pomieszczeniu , w którym prowadzicie rozmowę i zastanówcie się, co byłoby najprostsze w przypadku tej sali.

10. Jak to robią w Ameryce

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu: <https://www.edutopia.org/article/optimal-seating-plan-letting-your-students-choose-emelina-minero>, który prezentuje Summit Preparatory Charter High School w Redwood City w Kalifornii i uszeregowanie zwrotów dotyczących organizacji pracy w klasie w kolejności ich pojawienia się w filmie.

Przed spotkaniem z Praktykantem sam obejrzyj ten film i wyrob sobie własne zdanie na temat estetyki zaprezentowanej pracowni. W trakcie spotkania zapytaj, jakie jest jego zdanie na temat estetyki prezentowanej klasy, czy dostrzega jej wady lub zalety? Czy sądzi, że jest odpowiednia do prowadzenia zajęć językowych?

W rozmowie porusz następujące kwestie:

- trapezowy kształt części stołów;
- mobilność stołów dzięki zamontowanym kółkom;
- swoboda w wyborze miejsca pracy uczniów.

Kolejność zwrotów dotyczących aranżacji sali, które pojawiają się w filmie:

- to tailor their learning spaces;
- to support choice and personalisation;
- to work independently;
- to turn the tables toward the wall;
- to collaborate;
- to differentiate;
- to set students up with the learning situations;
- flexible classrooms;
- students seated toward the back of the room;
- to group students together in the middle;
- students in the outside, facing outwards;
- move desks and chairs into different groupings;
- easy to transition into a different configuration;
- a whole-class discussion;
- enable communication and eye contact by seating students in a large circle;
- you grasp concepts more once you see a face.

11. Jak to robią w Ameryce 2

Zadaniem Praktykanta jest ponowne obejrzenie filmu i przeanalizowanie znaczenia poniższych zwrotów w kontekście efektywności uczenia się.

Przed spotkaniem z Praktykantem przemyśl, co dla ciebie oznaczają poniższe terminy, jak je rozumiesz, czy umiałbyś dać przykłady znaczenia z własnej praktyki nauczycielskiej.

- the teacher floating around;
- offer students choice in their learning environment to increase engagement;
- one-on-one support;
- personalised learning;
- mini-lessons;
- a Socratic seminar;
- flexibility in terms of the physical space;
- flexibility of the different choices that students have;
- encourage participation by giving students the task of moving classroom furniture;
- kids understand what type of learning works for them.

Dodatkowe pytania, które możesz zadać Praktykantowi na temat filmu:

Kto wyznaczył cele na obejrzonej lekcji? W jakiej formie zostały zapisane? (Odp. uczniowie zrobili to sami na żółtych karteczkach post-it, które następnie przykleili do tablicy).

W filmie wymieniono kilka zalet, które niesie ze sobą dowolność w aranżacji przestrzeni. Omów z Praktykantem te zalety.

12. Pobij własny rekord

Zadaniem Praktykanta jest przeprowadzenie z uczniami treningu, jak szybko i sprawnie przestawiać stoły w klasie. W celu mobilizacji Praktykant powinien zmierzyć czas potrzebny uczniom do wykonania tego zadania.

Zanim poprosisz Praktykanta o zrobienie tego zadania, wypróbuj je sam. Zobacz, jak reagują twoi uczniowie. Miej w zapasie gotowe instrukcje w języku angielskim. Pamiętaj, że czasem sprawiają nam trudność najprostsze wyrażenia. Porozmawiaj z Praktykantem na temat obserwacji, które poczynił podczas tego procesu. Co sprawiało mu trudność? Co go zaskoczyło? Jak reagowali na zadanie uczniowie? Czy poprawiło się ich rozumienie instrukcji? Czy jest przekonany do regularnej zmiany ustawienia stołów?

13. Urządź atelier językowe w swojej klasie

Zadaniem Praktykanta jest narysować propozycję urządzenia atelier językowego w waszej pracowni językowej na podstawie schematu, który znajdziesz w załączniku nr 14 na stronie 86 poradnika *Rozwijanie zdolności językowych na lekcjach języka obcego*, wydanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji i dostępnego na stronie <https://www.ore.edu.pl/uczen-zdolny/4269-poradniki>.

Podczas spotkania z Praktykantem omówcie jego propozycję i zastanówcie się, czy można ją zrealizować w waszej pracowni językowej oraz jakie materiały będą do tego niezbędne.

14. Twoje zadania w atelier językowym

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się ze scenariuszem zajęć w atelier językowym dla klas I–III, który został opisany w wymienionym wyżej poradniku. Następnie Praktykant powinien zaproponować własne zadania dla tej samej grupy wiekowej, związane z tematem „Food and Family”.

Omów z Praktykantem propozycje zadań, które stworzył. W celu dalszej inspiracji możesz przedstawić mu następujące zadania:

Nr	Tytuł zadania:	Cel zadania:	Potrzebne materiały:	Przebieg zadania:
1	Who is Maja's little sister? (Kto jest siostrzyczką Mai?)	Wprowadzenie dopełniacza saksońskiego (Saxon genitive)	Przygotowane przez nauczyciela i przyklejone do ściany drzewo genealogiczne, w którym wyróżniono jedną, centralną postać, np. Maję; małe kartki papieru; długopisy.	Dzieci pracują indywidualnie. Każde z nich wybiera jedną postać i na podstawie informacji zawartych w drzewie genealogicznym zapisuje jedno zdanie, w którym określa stopień pokrewieństwa tej postaci wobec Mai. Przykład: Kitty is Maja's baby sister. William is Maja's grandfather.
2	My favourite food (Ulubione jedzenie)	Utrwalenie nazw produktów spożywczych i kolorów	Umieszczone na ścianie tabliczki z napisami: „green food”, „red food”, „brown food” itd.; kartki papieru wielkości A5; kolorowe pisaki lub kredki; BluTak lub inna masa mocująca.	Dzieci pracują indywidualnie. Rysują ilustracje 2–3 produktów spożywczych w odpowiednim kolorze i przyczepiają do ściany za pomocą BluTaka pod odpowiednią tabliczką.

Nr	Tytuł zadania:	Cel zadania:	Potrzebne materiały:	Przebieg zadania:
3	Family tree (Drzewo genealogiczne)	Utrwalenie nazw członków rodziny	Obrazki z czasopism, przedstawiające osoby różnej płci i w różnym wieku; kartki papieru formatu A3; klej; nożyczki; kolorowe pisaki.	Dzieci pracują w zespołach 2–3 osobowych. Z dostępnych materiałów wyklejają drzewo genealogiczne. Opisują je, nadając postaciom imiona, określając ich wiek i nazywając ulubione przez nie produkty spożywcze. Przykład: Christine (11) likes ice-cream and hot chocolate. Stephen (61) likes cheese and cakes.
4	Invitation (Zaproszenie)	Projektowanie i pisanie zaproszenia na przyjęcie urodzinowe	Jedno ze stworzonych wcześniej drzew genealogicznych; przykładowy tekst zaproszenia na urodziny; papier; kredki lub pisaki.	Uczniowie pracują w zespołach 2–3 osobowych. Wspólnie decydują, która postać z drzewa genealogicznego obchodzić będzie urodziny i kogo zaprosić na przyjęcie. Na podstawie dostępnego wzoru wykonują własne zaproszenia i odpowiednio je ozdabiają.
5	Birthday menu (Urodzinowe menu)	Układanie listy gości i listy zakupów	Papier; kredki lub pisaki.	Uczniowie pracują w zespołach 2–3 osobowych. Na podstawie jednego ze stworzonych wcześniej drzew genealogicznych dzieci tworzą listę gości oraz listę zakupów, tak aby każdy gość mógł otrzymać ulubione przez siebie jedzenie.
6	Sing along! (Śpiewamy razem)	Śpiewanie piosenki „Happy birthday”	Nagranie piosenki „Happy birthday”; kartoniki ze zwrotami z piosenki, w liczbie odpowiadającej liczbie dzieci w klasie: 1. Happy 2. birthday 3. to you 4. dear 5. NAME	Na zakończenie lekcji każde dziecko losuje jeden kartonik ze zwrotem z piosenki. Dzieci ustawiają się w pięcioosobowych grupach. Każde z nich ma kartonik w ręce. Nauczyciel odtwarza nagranie piosenki, a dzieci podnoszą w górę odpowiedni kartonik. Dzieci, które wylosowały kartonik NAME, decydują na czyją cześć odśpiewana zostanie kolejna zwrotka piosenki.

15. Czego uczą Playstations

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się z zadaniem 1 z „Zeszytu ćwiczeń” w Zestawie nr 1 i wypisanie kroków podjętych przez nauczycielkę, by przygotować zajęcia w formie przystanków edukacyjnych, a także określenie nieoczekiwanych korzyści, które ten eksperyment przyniósł nauczycielce i jednej z uczennic.

Przed spotkaniem z Praktykantem również przeczytaj ten tekst (Zestaw nr 1, „Zeszyt ćwiczeń”, s. 7–9).

Przykładowe odpowiedzi:

W celu przygotowanie zajęć w formie stacji edukacyjnych nauczycielka:

- zebrała różne materiały językowe, takie jak: ćwiczenia gramatyczne, podręczniki, nagrania w języku angielskim, stare czasopisma i inne teksty w języku angielskim, które odpowiadały poziomowi i zainteresowaniom uczennic;
- przyniosła wszystkie materiały, a także magnetofon umożliwiający odtworzenie nagrań na zajęciach i przed rozpoczęciem lekcji rozłożyła je w różnych miejscach sali, w taki sposób, aby uczennice pracujące z nimi sobie nie przeszkadzały;
- na początku lekcji wyjaśniła uczennicom, że będą pracować indywidualnie lub w grupach nad zadaniami, które same wybiorą i w kolejności, jaka im odpowiada, bez ingerencji nauczyciela;
- zaoferowała swoją pomoc w przypadku, gdyby uczennice jej potrzebowały;
- na koniec dała wybór pracy domowej.

Nieoczekiwaną korzyścią tego eksperymentu okazał się wzrost świadomości jednej z uczennic na temat preferowanego przez nią sposobu uczenia się języka, która odkryła że dużo satysfakcji sprawia jej tłumaczenie tekstów oryginalnych. Natomiast nauczycielka odkryła, że niektóre z jej uczennic są skłonne wykonywać pracochłonne zadania dużo chętniej, niż to zakładała.

Tablice informacyjne

16. Przeszukaj zasoby internetu

Zadaniem Praktykanta jest poszukanie w internecie przykładu interesującej i wartościowej tablicy informacyjnej (gazetki ściennej), którą warto byłoby zamieścić w pracowni językowej.

Przed spotkaniem sam wykonaj powyższe zadanie. Następnie wspólnie z Praktykantem przejrzyjcie strony internetowe, które on zaproponował. Zapytaj, co przyciągnęło jego

uwagę, co według niego jest wartościowe. Jeśli w twoim odczuciu nie udało mu się znaleźć wartościowych przykładów interesujących ekspozycji, pokaż mu wyniki swoich poszukiwań. Dla inspiracji możesz zajrzeć na stronę <https://pl.pinterest.com/>. Tam, po wpisaniu w pole wyszukiwania frazy „classroom display ideas”, pojawią się dziesiątki przykładów aranżacji tablic w języku angielskim.

17. Expiry date – czyli zrób przegląd

Pamiętaj, że informacja widoczna stale, przestaje być zauważalna dla odbiorców.

Zadaniem Praktykanta jest dokonanie krytycznego przeglądu informacji, plakatów i prac uczniów wywieszonych w różnych salach w szkole. Powinien zajrzeć do jak największej liczby klas i pracowni przedmiotowych. Powinien także przyjrzeć się informacjom wywieszonym na korytarzach szkoły.

Poproś Praktykanta, by ocenił, które informacje są aktualne, a które przeterminowane, które są interesujące dla uczniów i od jak dawna wiszą w danym miejscu. Wspólnie zastanówcie się, co można zrobić, by tablica informacyjna w twojej klasie była interesująca dla uczniów i spełniała funkcję edukacyjną.

Przykładowa odpowiedź:

Tablica informacyjna będzie interesująca dla uczniów, jeśli będzie zawierać aktualne informacje, dotyczące uczniów i ich spraw. Spełni funkcję edukacyjną, jeżeli będzie demonstrować przykłady użycia elementów języka przerabianego na lekcjach, a zamieszczone na niej teksty zostaną sformułowane w języku nauczonym.

18. Kilka przykładów

Zadaniem Praktykanta jest wyszukanie w internecie kilku interesujących i atrakcyjnych przykładów kontraktu klasowego po angielsku.

Przedyskutuj z Praktykantem przykłady kontraktów klasowych, które przyciągnęły jego uwagę. Zapytaj, czym kierował się przy wyborze, który z kontraktów mógłby wykorzystać/zaadaptować na potrzeby własnej klasy? Jakie materiały będą mu potrzebne? W jaki sposób zamierza zaangażować uczniów do procesu współtworzenia kontraktu?

Uzgodnijcie, czy kontrakt klasowy w pracowni językowej powinien być napisany po polsku, czy w języku obcym.

19. Stwórz kontrakt klasowy

Zadaniem Praktykanta jest stworzenie po angielsku propozycji kontraktu klasowego i wykonanie go w taki sposób, aby można było go zamieścić na tablicy informacyjnej w sali językowej.

Przed spotkaniem z Praktykantem zastanów się, jak według ciebie powinien wyglądać kontrakt klasowy. Następnie wspólnie z Praktykantem omówcie jego propozycję. Zwróć uwagę na treści, na poprawność i adekwatność języka, a także na jego czytelność i estetykę. Nie oceniaj, ale zachęć Praktykanta do refleksji. Poproś, by opowiedział, czym się kierował przy wykonywaniu tego zadania. Omów z Praktykantem kolejność działań, które należy podjąć by przygotować i stosować kontrakt klasowy z uczniami.

Proponowana kolejność działań:

- zasięgnij opinii uczniów;
- poproś ich o propozycje zapisów w kontrakcie;
- podsumuj ich pomysły, dołóż własne i wyjaśnij uczniom, jak istotne jest aby wszyscy byli przekonani o zasadności podjętych postanowień;
- przekujcie pomysły w zasady i wspólnie stwórzcie plakat, który będzie o nich przypominał;
- wszyscy złożcie podpisy na plakacie, aby podnieść rangę dokumentu;
- umieśćcie plakat w wyeksponowanym miejscu – to również podkreśli jego doniosłość;

Zwróć uwagę Praktykantowi, że kontrakt klasowy powinien obowiązywać obie strony tj. zarówno uczniów jak i nauczyciela.

Przykłady zapisów kontraktu klasowego po angielsku:

(Zapisano je zapisać w pierwszej osobie, aby zachęcić uczniów do większej akceptacji przyjętych postanowień. Niektóre dotyczą uczniów, niektóre nauczyciela, a niektóre wszystkich.)

We will hand in our homework on time.

I will mark and return homework quickly.

I choose to treat everyone with respect.

We will keep our desks neat.

I will ask questions when I don't understand.

I will answer all your questions if possible.

I choose to start lessons on time.

I will be punctual and come to the lesson on time.

Zwróć uwagę Praktykantowi, że do kontraktu klasowego należy się odwoływać:

- na początku roku szkolnego;
- jeśli uczniowie nie przestrzegają postanowień;

- przed rozpoczęciem nowego działu materiału;
- po powrocie z dłuższej przerwy.

20. Przygotuj salę na piątkę

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie listy kroków, które należy wykonać, by w sali językowej zapewnić optymalne warunki do uczenia się języka obcego.

Sprawdź, czy Praktykant uwzględnił poniższe:

Najpóźniej dzień wcześniej...

- Zrób przegląd pomocy dydaktycznych.
- Poukładaj starannie książki i słowniki.
- Sprawdź, czy informacje na tablicy korkowej są aktualne i czy są starannie wywieszane (pinezka w każdym rogu).
- Jeśli ich brakuje, zamieść na tablicy prace uczniów.
- Sprawdź, czy na tablicy jest widoczny kontrakt klasowy.
- Upewnij się że tzw. classroom language, czyli zwroty do wykorzystania przez uczniów, są widoczne z każdego miejsca w klasie.
- Jeśli planujesz zajęcia z wykorzystaniem technologii upewnij się, że sprzęt audiowizualny działa bez zarzutu.
- Sprawdź, czy można sprawnie zaciemnić salę.

Przed lekcją...

- Wywietrz starannie salę.
- Włącz światło, jeśli uznasz, że to potrzebne.
- Ustaw równo stoły, stosownie do planowanej pierwszej aktywności i tak, by sprawiały wrażenie zapraszających.

Pomoce dydaktyczne

Uwaga! Jeśli chcemy zachęcać uczniów do wysiłku i staranności w odrabianiu zadań domowych lub wykonywaniu prac, warto pokazać im, że przykładamy do tego wagę. Najlepszym sposobem, by to osiągnąć, jest traktowanie ich prac z szacunkiem, np. poprzez umieszczenie ich na tle starannie przyciętego kolorowego kartonika i przymocowanie do tablicy pinezką w każdym rogu.

21. Znaj swoje obowiązki

Zapisy w nowej podstawie programowej dotyczące pomocy i materiałów wykorzystywanych podczas zajęć językowych, brzmią następująco:

„W kształceniu językowym na II etapie edukacyjnym niezbędne jest:

(...)

5) **tworzenie** i wykorzystywanie takich zadań językowych, które będą stanowiły ilustrację przydatności języka obcego nowożytnego do realizacji własnych celów komunikacyjnych, oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu przez uczniów własnych zainteresowań oraz pasji. Wszystkie te działania powinny docelowo służyć rozwijaniu u uczniów świadomości znaczenia języków obcych nowożytnych w różnych dziedzinach życia społecznego, w tym w pracy, również w odniesieniu do ścieżki własnej kariery zawodowej;

6) **wykorzystywanie autentycznych materiałów źródłowych** (zdjęć, filmów, nagrań audio, tekstów), w tym z użyciem narzędzi związanych z technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, takich jak np. tablice interaktywne z oprogramowaniem, urządzenia mobilne”;

(MEN, 2017, podkreślenie - Autor).

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się z powyższym zapisem w nowej podstawie programowej.

Przedyskutuj z Praktykantem, jakie obowiązki powyższe zapisy nakładają na nauczyciela języka obcego.

Uwzględnij następujące obowiązki i możliwości:

- konieczność adaptowania i tworzenia materiałów dodatkowych wspierających podręcznik;
- korzystanie z zasobów internetowych;
- korzystanie z tablic interaktywnych;
- możliwość korzystania z telefonów komórkowych w celach edukacyjnych.

Poinformuj Praktykanta, że ćwiczenia demonstrujące korzystanie z tablicy interaktywnej i sposoby użycia telefonów na lekcji językowej zostały przedstawione w Zestawie nr 5, zarówno w broszurach, jak i na filmie.

Natomiast przykłady tworzenia własnych materiałów dodatkowych i ciekawe źródła internetowe zostały opisane między innymi w „Zeszytach ćwiczeń” Zestawu nr 3.

22. Dlaczego należy tworzyć własne pomoce dydaktyczne

Są co najmniej dwa istotne powody, dla których nauczyciel powinien tworzyć własne materiały dydaktyczne.

Pierwszy z nich to fakt, że tylko nauczyciel zna swoich uczniów i ich specyficzne potrzeby. Potrafi określić ile ćwiczeń i na jakim poziomie trudności potrzebują jego uczniowie. On najlepiej dopasuje przerabiany materiał do oczekiwań i zainteresowań uczniów.

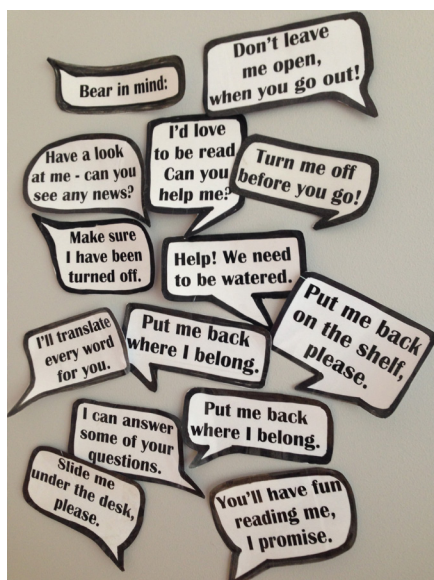
Drugim powodem jest rozwijająca rola twórczego podejścia do materiałów dydaktycznych. Tworząc własne pomoce dydaktyczne, nauczyciel bardziej angażuje się w proces nauczania, ma bardziej osobiste podejście do uczniów, uważniej obserwuje ich reakcje i skuteczność ćwiczeń, a co najważniejsze, ogromnie dużo się uczy. Na samym sobie doświadcza dobrodziejstw „learning by doing” – metody, która zakłada, że najskuteczniej się uczymy poprzez konkretne działanie.

Zadaniem Praktykanta jest refleksja nad materiałami, z których korzystał, gdy sam był uczniem na zajęciach języka obcego.

Przed spotkaniem z Praktykantem zastanów się, jakie materiały własnego autorstwa mógłbyś mu zaprezentować. Podczas spotkania omów, jak z nich korzystasz, czy uczniowie są nimi zainteresowani i co robisz, by były trwałe i możliwe do wielokrotnego użycia. Opowiedz Praktykantowi, w jaki sposób je przechowujesz.

23. Gdyby sala mogła mówić

Zadaniem Praktykanta jest określić, w jaki sposób wykonano dymki widoczne na zdjęciu poniżej, jakim przedmiotom i sprzętom, znajdującym się w pracowni językowej można je przypisać, w jaki sposób zaangażować uczniów do ich wykonania i jak je wykorzystać podczas lekcji.

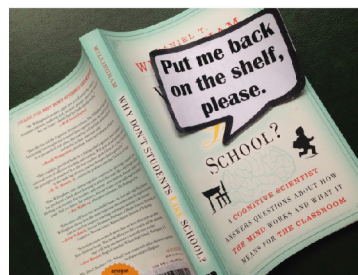
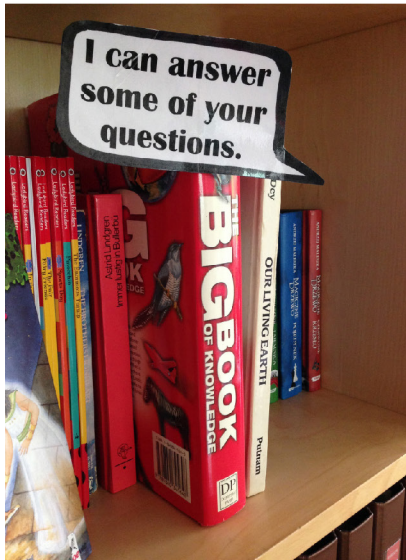

Możliwe odpowiedzi:

Komiksowe dymki zostały wydrukowane, obrysowane grubym flamastrem, zabezpieczone taśmą klejącą, by zapewnić możliwość wielokrotnego użyciu, a następnie wycięte. Jeszcze większą trwałość można uzyskać laminując tego typu pomoce.

Dla inspiracji zaprezentuj Praktykantowi zdjęcia, które demonstrują możliwe przypisanie dymków różnym przedmiotom i sprzętom w sali językowej.

Omów z Praktykantem, w jaki sposób można wykorzystać dymki podczas lekcji. Oto kilka sposobów:

- poproś uczniów o przyklejenie dymków we właściwe miejsca za pomocą masy mocującej „blu tack”;
- naucz uczniów wymawiać zwroty z dymków;
- uczniowie mogą nauczyć się ich na pamięć;
- udawaj, że jesteś jednym ze sprzętów i używaj zwrotów podczas porządkowania klasy po zajęciach, np.: „slide me under the desk, please”, „put me back on the shelf”, „don’t forget to wipe me off!” itd.

Jeśli zachęcicie uczniów do zaproponowania własnych dymków, będziecie zaskoczeni ich kreatywnością. Może to być doskonała okazja do wprowadzenia nowych zwrotów. Następnie zaangażujcie uczniów do ich wykonania. Jednak zanim dymki uczniów zostaną zalaminowane upewnijcie się, że nie ma w nich błędów.

Tak wykonane dymki warto pozostawić przez jakiś czas na ścianach i sprzętach, żeby uczniowie mogli je oglądać przez kilka tygodni. Potem należy je usunąć, żeby się nie opatrzyły.

24. Dlaczego warto angażować uczniów

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu w Zestawie nr 8 pt. *Storytelling – czyli Megan opowiada bajkę* i określenie, dlaczego do tworzenia pomocy dydaktycznych warto angażować uczniów.

Przed spotkaniem z Praktykantem sam obejrzyj film w Zestawie nr 8, który jest dobrym przykładem współpracy nauczyciela języka angielskiego z nauczycielem nauczania wczesnoszkolnego.

Kilka dni przed sfilmowaną lekcją dzieci wymyśliły własne postacie i wykonały ilustracje podczas zajęć artystycznych. Nie spodziewały się, że ich rysunki zostaną wykorzystane w filmie. Przyjrzyj się pełnej satysfakcji i zadowolenia reakcji dzieci, gdy Megan po kolei odśpiewa ich prace.

Zwróć uwagę Praktykanta na ostatnią planszę filmu, w której podkreślono poczucie dumy, wyzwolone w dzieciach dzięki wykorzystaniu ich własnych rysunków w opowiedzianej historii.

25. Takich obrazków nie zobaczysz w podręczniku

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie argumentów, dlaczego ilustracje w podręczniku nie są wystarczającym materiałem wizualnym i dlaczego nauczyciel powinien gromadzić kolekcję obrazków wyciętych z kolorowych czasopism.

Przykładowa odpowiedź:

Obrazki zamieszczone w podręczniku z wielu względów nie są wystarczającym materiałem wizualnym dla uczniów. Dostępne w księgarniach podręczniki z reguły są sprzedawane w wielu krajach, dlatego zamieszczone w nich obrazki nie mogą budzić najmniejszego choćby sprzeciwu jakiegokolwiek grupy odbiorców. Obrazki w podręczniku pełnią wyłącznie funkcję ilustracyjną, to znaczy ilustrują znaczenie słów czy zwrotów. Czasem wprowadzają temat rozdziału. Nie budzą żadnych kontrowersji. Poza tym, ze względu na długość cyklu wydawniczego, ilustracje w podręcznikach są mało aktualne.

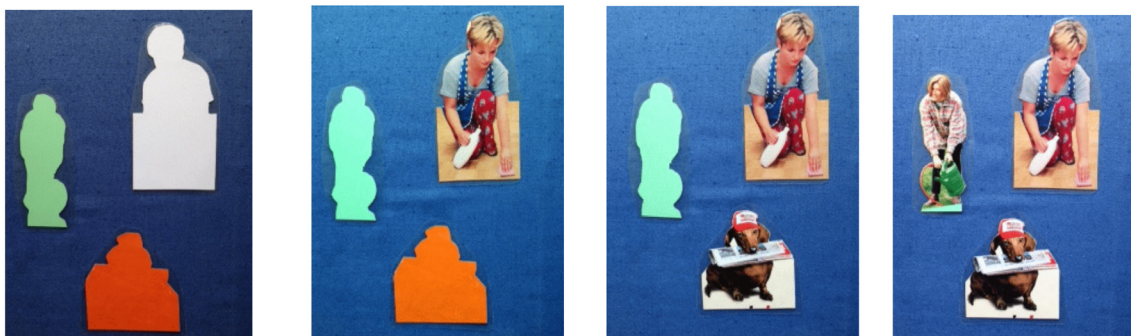
Dlatego wycięte z kolorowych czasopism obrazki są niezastąpionym źródłem do tworzenia uzupełniających pomocy dydaktycznych. Często dotyczą tematów aktualnych. Zawierają treści kontrowersyjne i budzą emocje. Są w stanie poruszyć odbiorcę i przez to mogą łatwiej zapaść w pamięć. Każdy nauczyciel języka obcego powinien mieć własną kolekcję takich obrazków.

26. Sylwetki – jak je zrobić i wykorzystać na zajęciach

Zadaniem Praktykanta jest określenie, jak wykonać zaprezentowane na zdjęciach pomoce dydaktyczne, jak zaangażować uczniów do ich tworzenia i jak wykorzystać je na zajęciach językowych.

Who are they? What are they doing?

Przyjrzyj się zdjęciom w „Zeszytcie ćwiczeń” i zapoznaj się z pomysłem na ćwiczenie „Sylwetki”, które na jednej z konferencji IATEFL Poland przedstawiła Penny Ur.

Sprawdź, czy Praktykant właściwie określił potrzebne materiały, instrukcję wykonania pomocy i przykładowe ich zastosowanie.

Do wykonania Sylwetek potrzebne będą: kolorowe czasopisma, kolorowy karton, klej, nożyczki oraz laminarka.

Instrukcja wykonania „Sylwetek”:

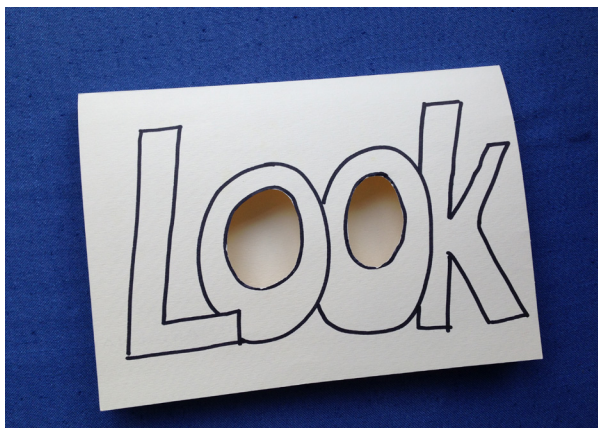
- wybierz kolorowe obrazki, przedstawiające postaci w niecodziennych pozach;
- naklej je na kolorowy karton;
- wytnij postaci wzdłuż konturów;
- laminuj obrazki.

Sylwetki wykonane w ten sposób można wykorzystać podczas rozgrzewki do zaciekawienia uczniów tematem lekcji. Za ich pomocą można także elicytować zdania w czasie Present Continuous („Is she cleaning the floor?”, „Is the dog holding a newspaper?”). Na wyższym poziomie sylwetki sprawdzą się przy utrwalaniu form spekulacyjnych („She might be watering the garden, he might be holding a newspaper”).

27. Look

Zadaniem Praktykanta jest zaprojektowanie ćwiczeń językowych na podstawie fotografii materiałów, które należy w tym ćwiczeniu wykorzystać.

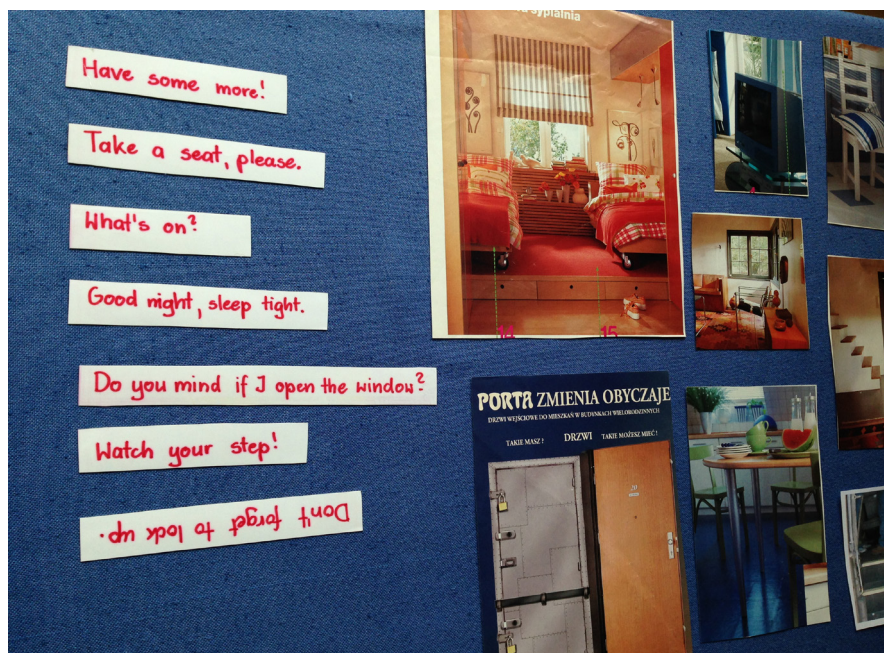
Zapoznaj się z tymi materiałami i również zastanów się, jak wykorzystałbyś zestaw „Look”. Porównajcie wasze pomysły.

Przykładowa odpowiedź:

Otwory wycięte w kartonie pozwalają zobaczyć jedynie fragment zdjęcia lub ilustracji co stwarza to doskonałą okazję do wielu ćwiczeń opartych na luce informacyjnej. Przed lekcją można w folder wsunąć obrazki wprowadzające w temat zajęć i poprosić uczniów o spekulacje o czym będzie lekcja. Można też przeprowadzić ćwiczenie typu Guessing Game, w którym uczniowie próbują odgadnąć co jest na ukrytym obrazku zadając pytania zamknięte, tzw. yes/no questions. Atrakcyjność ćwiczenia będzie jeszcze większa, jeśli zamiast obrazków z czasopism do folderu wsuniemy rysunki narysowane przez uczniów.

28. Picture hunt – czyli polujemy na obrazki

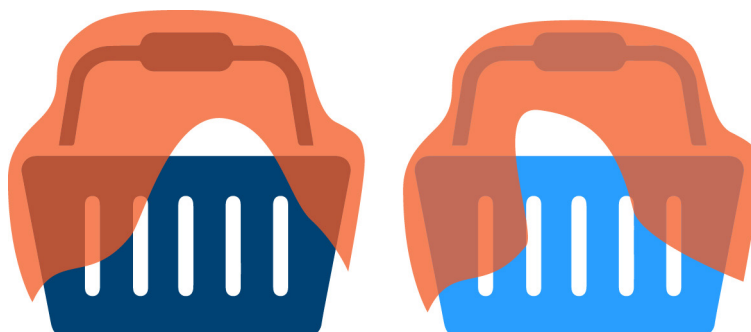
Ponieważ kolorowe obrazki wycięte z czasopism niezwykle uatrakcyjniają zajęcia językowe, do ich poszukiwania można zaangażować uczniów, jednocześnie zmieniając ten proces w ćwiczenie językowe.

Zadaniem Praktykanta jest zaprojektowanie i wykonanie z pomocą uczniów prostych pomocy dydaktycznych, a następnie przeprowadzenie ćwiczenia zgodnie z opisem zawartym w „Zeszycie ćwiczeń”.

Przed spotkaniem z Praktykantem koniecznie zapoznaj się z opisem ćwiczenia. A na spotkaniu omówcie, w jaki sposób można wykorzystać stworzone przez niego materiały.

29. Multisensoryczne koszyczki

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu na kanale YouTube <http://mojedziecikreatywnie.pl/2017/05/sensoryczne-koszyczki-zabawa-dotykowa/#more-12376>. Następnie Praktykant powinien stworzyć listę materiałów, które będą niezbędne do przeprowadzenia na lekcji angielskiego podobnego ćwiczenia. Jego celem będzie utrwalenie nazw przyborów szkolnych.

Przed spotkaniem z Praktykantem koniecznie sam zobacz wspomniany film.

Lista materiałów potrzebnych do przeprowadzenia ćwiczenia:

- dwa jednakowe koszyczki;
- dwa kawałki tkaniny do przykrycia koszyczków, z otworem na rękę dziecka;
- dwa kawałki gumy lub sznurka do przymocowania tkaniny do koszyczków;
- dwa jednakowe zestawy przyborów szkolnych, których nazwy mają zostać utrwalone, na przykład: ołówki, gumki do mazania, piórniki, pisaki, zeszyty, linijki, kredki świecowe, notesiki, kostki do gry itp.

Następnie wspólnie z Praktykantem stwórzcie instrukcję, jak przeprowadzić to ćwiczenie na lekcji językowej.

Przykładowa instrukcja (wariant 1):

- podziel uczniów na dwie grupy;
- uczniowie po kolei podchodzą do koszyczka;

- nauczyciel wymienia przedmiot, które dzieci mają „wyłować”;
- drużyna, której przedstawiciel pierwszy wyjmie żądany przedmiot, zdobywa punkt.

Przykładowa instrukcja (wariant 2):

Uwaga! Dodatkowo potrzebne będą dwa zestawy karteczek z nazwami przedmiotów w koszyczku.

- na dwóch oddzielnych stołach ustaw koszyczki wypełnione przedmiotami, których nazw chcesz nauczyć;
- podziel uczniów na dwie grupy;
- liczbie uczniów w grupie powinna odpowiadać liczba przedmiotów w koszyczku;
- każdemu dziecku daj karteczkę z nazwą przedmiotu w koszyczku;
- na sygnał nauczyciela rozpoczyna się zabawa. Dzieci po kolei podbiegają do koszyczka i wyjmują z niego przedmiot, którego nazwa widnieje na ich karteczce.

Na zakończenie wspólnie z Praktykantem zdecydуйте, który wariant zabawy przeprowadzicie.

30. Ćwiczenia z linq – obejrzyj film

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu nr 6 pod tytułem *The Rope Game* na stronie <http://www.program.4elt.pl/filmy.html>.

Omów z Praktykantem ćwiczenie zarejestrowane na filmie. Oczywiście lina nie jest konieczna do jego przeprowadzenia. Wystarczyłoby na podłodze narysować kreskę lub ułożyć ją z pasków papieru. Jednak młodsze dzieci preferują myślenie konkretne. W dodatku użycie grubej, ciężkiej liny wzmacnia w dzieciach multisensoryczny odbiór tego ćwiczenia.

Zabawa *The Rope Game* wzmacnia koncentrację dzieci i rozwija umiejętność rozumienia ze słuchu.

W zabawie przedstawionej na filmie dzieci ćwiczyły następujące elementy języka:

1 — 2, 3, 4, or more

I. pojedyncza — I. mnoga rzeczowników

she — he

W ten sam sposób można ćwiczyć rozróżnianie ze słuchu wielu innych aspektów języka.

Słownictwo: kategorie leksykalne (np. warzywa i owoce, zwierzęta i ptaki, emocje pozytywne i negatywne, przedmioty żółte i czerwone);

Wymowa: dźwięczne i bezdźwięczne końcówki (np. czasowników regularnych), słabe i mocne samogłoski (np. bit – beat, sit – seat);

Gramatyka: czas przeszły i czas teraźniejszy, stopień wyższy i najwyższy przymiotników.

Poprzez zadawanie pytań „prawda/fałsz” można w ten sam zabawowy sposób sprawdzać rozumienie tekstu.

Dzieci chętnie wykonują ćwiczenia, które zawierają elementy ruchowe. W tym ćwiczeniu mogą też naśladować rówieśników. Popętnienie błędu nie jest bolesne. Natomiast przeprowadzenie tego ćwiczenia może okazać się trudne w ciasnej sali, gdy dzieci jest zbyt wiele. Nie należy też przeprowadzać go zbyt często, żeby się uczniom nie znudziło.

Ćwiczenie należy przeprowadzić energicznie i z użyciem ciekawych przykładów. Wyzwaniem dla nauczyciela może się okazać zdolność przywołania w szybkim tempie wielu niepowtarzających się przykładów. Rozwiązaniem tej trudności jest przygotowanie przez nauczyciela przed lekcją długiej listy słów czy zdań, które chciałby przećwiczyć.

31. Ćwiczenie z liną – jak je przeprowadzisz

Zadaniem Praktykanta jest przyrzeć się uważnie zdjęciu i ustalić jakie inne elementy języka obcego można ćwiczyć w ten sposób. Praktykant powinien przygotować listę kolejnych kroków, niezbędnych, by należycie się przygotować do tego ćwiczenia i przeprowadzić je najsprawniej, jak to możliwe.

Ćwiczenie ma na celu uwrażliwić uczniów na różnicę, w formie i w użyciu, między czasem Simple Present i Present Continuous.

Przykładowa lista kroków w celu przygotowania powyższego ćwiczenia:

Przed lekcją:

- Znajdź odpowiedni obrazek i przygotuj krótką charakterystykę postaci (np. „This is Karen. Karen is a lawyer. In the picture she is having lunch with her friends”).
- Wykonaj duże, czytelne napisy: Simple Present i Present Continuous.
- Umieść obrazek i napisy na ścianie, rozłóż linę.
- Przygotuj długą listę ciekawych zdań w obu czasach, które opisują, co postać z obrazka robi w tej chwili i co robi na ogół. Zdania mogą być również w formie przeczącej (np. „Karen doesn't eat much. She's waiting for a phone call from her client”).

Na lekcji:

- Powtórz z uczniami zasady użycia obu czasów, zwróć uwagę na ich formę.
- Poproś uczniów, by ustawili się wzdłuż liny i wytłumacz im zasady.
- W miarę szybko odczytuj zdania i obserwuj, czy uczniowie ustawiają się poprawnie. Jeśli będziesz prowadzić ćwiczenie szybko, będą zdarzać się pomyłki wynikające raczej z pośpiechu, niż z nieznajomości gramatyki.
- Wykorzystaj te pomyłki do przypominania zasad, powtarzaj zdania, mów dużo po angielsku.
- Na zakończenie możesz poprosić uczniów o przygotowanie kilku podobnych zdań o Karen albo o jej koleżance i o przeprowadzenie ćwiczenia z pozostałymi uczniami.

Omów z Praktykantem listę, którą przygotował. Zachęć go do wypróbowania tego ćwiczenia w klasie.

32. Ćwiczenie z liną – przygotuj, przeprowadź i sfilmuj

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie dla jego grupy uczniów własnego ćwiczenia, dotyczącego innego zagadnienia, ale wzorowanego na powyższym. Następnie Praktykant powinien przeprowadzić je na lekcji i sfilmować jego przebieg.

Wspólnie z Praktykantem obejrzyjcie film, który nakręcił. Ustalcie, na ile ćwiczenie było skuteczne i co można zrobić, by je poprawić lub usprawnić. Zapytaj, czy Praktykant mógłby je wykorzystać z inną grupą uczniów, w jaki sposób zamierza przechowywać przygotowane materiały.

33. Ćwiczenie z liną – jak zaangażować uczniów

Zadaniem Praktykanta jest przemyślenie sposobu, w jaki mógłby zaangażować swoich uczniów do przygotowania podobnego ćwiczenia i podjęcie próby zaangażowania ich do tego.

Zapytaj Praktykanta, czy uczniowie zaangażowali się w przygotowanie materiałów. Z jakim skutkiem? Omówcie co się udało, jak reagowali uczniowie i ewentualne problemy, jeśli takie wystąpiły.

Dobrym pomysłem na zaangażowanie uczniów w przygotowanie ćwiczenia z liną jest poproszenie ich o stworzenie listy jak najciekawszych przykładów. Jeśli chcemy pobudzić kreatywność uczniów, możemy dopuścić, że niektóre przykłady będą napisane w języku polskim. Po przetłumaczeniu przez nauczyciela na język obcy będą doskonale ilustrować różnicę np. w użyciu czasów gramatycznych.

34. „Prompts” czyli „podpowiadacze”

Podczas ćwiczeń umiejętności mówienia, wykonywanych w parach, trudność często sprawia nie tylko używanie określonych struktur gramatycznych czy słownictwa. Przeszkodą w płynnej rozmowie okazuje się też brak pomysłu na to, co powiedzieć. Nawet jeśli uczeń wie, jak zadać pytanie, nie potrafi wymyślić, o co powinien zapytać.

Rozwiązaniem tego problemu jest stosowanie „prompts” czyli „podpowiadaczy”, które sugerują uczniom, jakiego słowa użyć, o jaką informację zapytać.

Zadaniem Praktykanta jest zapoznać się z filmem na stronie <http://4elt.pl/promptseng.html>, na którym widać grupę osób dorosłych, wykorzystujących „prompts4ELT” do ćwiczenia prostych dialogów. Poproś Praktykanta, by zrelacjonował zachowania uczniów.

Przykładowa odpowiedź:

Wszyscy uczniowie rozmawiają jednocześnie, są aktywni i zaangażowani. Nie tylko zadają pytania, ale również aktywnie słuchają. Często poprawiają się nawzajem, negocjują znaczenie słów, proszą o powtórzenie frazy. Mobilizują się do zapamiętywania całych zwrotów. Dzięki użyciu „podpowiadaczy” uczą się nie tylko od nauczyciela, ale przede wszystkim od siebie nawzajem. Duża liczba małych karteczek-podpowiadaczy sprawia, że kombinacji możliwych do przećwiczenia zdań jest bardzo dużo. Podczas ćwiczeń z wykorzystaniem „podpowiadaczy” nauczyciel jedynie demonstruje przykładowy dialog. Później jego rola ogranicza się do monitorowania pracy uczniów i udzielenia ewentualnych podpowiedzi czy modelowania poprawnej wymowy.

35. Zrób swoje własne „prompts”

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu na stronie <http://4elt.pl/promptseng.html>, a następnie uszeregowanie wszystkich kroków, koniecznych do przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia z użyciem „podpowiadaczy”.

Przed spotkaniem z Praktykantem sam zobacz film o użyciu „prompts”. Poniżej lista koniecznych kroków, we właściwej kolejności:

- Wybierz strukturę gramatyczną lub zakres słownictwa, który chcesz przećwiczyć z uczniami.
- Ułóż przykładowy dialog.
- Na małych, sztywnych kartonikach przygotuj zestaw „prompts” w wystarczająco dużej liczbie, tak by na każdego ucznia przypadało przynajmniej kilka karteczek. Na lekcji zapisz przykładowy dialog na tablicy i przećwicz go z uczniami.
- Zademonstruj użycie „prompts”.
- Połóż przed sobą kilka „prompts”, tak by nie było widać, co jest na nich napisane. Następnie podnieś jedną karteczkę i zadaj pytanie z jej użyciem.
- Powtórz pytanie kilkakrotnie, aż ktoś z uczniów poprawnie na nie odpowie.
- Uczniowie pracują w parach. Gdy zrozumieją przebieg ćwiczenia, przed każdą parą połóż kilka „prompts” napisem do dołu.
- Uczniowie w parach na przemian losują kolejną karteczkę, zadają sobie pytania i udzielają odpowiedzi.
- Po kilku chwilach możesz zamienić karteczki lub poprosić uczniów, by zmienili pary.

36. Komendy do TPR

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu nr 3 na stronie <http://www.program.4elt.pl/filmy.html> pt. Total Physical Response i wykonanie napisów do przeprowadzenia podobnego ćwiczenia z uczniami. Sam również zapoznaj się z tym ćwiczeniem.

Podsuj Praktykantowi pomysły poleceń. Poniżej znajdziesz przykłady poleceń, utrwalające różne aspekty języka obcego. Czasowniki w nich zawarte można z łatwością zademonstrować w klasie.

Przykłady poleceń utrwalających przyimki i przybory szkolne:

Put your pencil case on the floor!
Place your schoolbag under your chair!
Place your folder in your bag!
Stick your picture to the board!
Hide the picture behind the board!

Przykłady poleceń utrwalających nazwy produktów spożywczych:

Show me how you eat a water melon!
Show me how you drink hot chocolate!
Show me how you eat soup!
Pretend that you're eating a very hot potato!

Przykłady poleceń utrwalających nazwy części ciała:

Squint your eyes!
Pat your belly!
Stretch your arms up!
Put your hands behind your back!
Nod your head!
Look over your shoulder!
Flick your ear!
Cross your arms!
Fiddle with you hair!
Walk on your tiptoes!
Rub your nose!

Put your arms by your side!
Touch your right knee with your left elbow!

Przykłady poleceń podnoszących energię grupy:

Take a step towards the board!
Knock on the door!
Take a deep breath!
Crouch and walk!
Fake a smile!
Squat down!
Jump up high!

Przykłady poleceń utrwalających czasowniki:

Pretend that you are kissing a frog!
Pretend that you are looking for an important document!
Pretend that you are riding a horse!
Pretend that you are laying a table!
Pretend that you are putting on make-up!

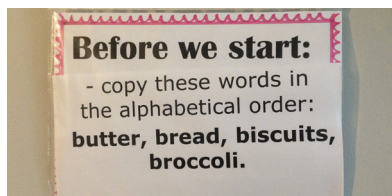
Przykłady poleceń utrwalających czas Present Perfect:

Pretend that you've just twisted your ankle.
You've just discovered a terrible secret.
You've just learnt that your best friend is moving to another town.
You've just seen a ghost.
You've just passed a difficult test.

Zwróć uwagę Praktykantowi, że technikę „written TPR” można wykorzystać do utrwalania bardzo wielu aspektów języka obcego.

Pomoce dydaktyczne, które uatrakcyjnają przebieg zajęć językowych

37. Zadanie na start

Zadaniem Praktykanta jest wymyślenie krótkich zadań, które uczniowie mogą wykonać samodzielnie od razu po wejściu do klasy i wykonanie ich w taki sposób, by były gotowe do użycia, tzn. do włożenia w przygotowany wcześniej i zilustrowany powyżej zestaw „Before we start”.

Przykładowe zadania na start:

- Zilustruj 2 słowa, które poznałeś na poprzedniej lekcji;
- Odpowiedz na przygotowane pytanie;
- Ułóż zdanie ze wskazanym słowem/wyrażeniem;
- Podaj liczbę mnogą od następujących rzeczowników;
- Użyj wskazany idiom w dialogu;
- Przejrzyj notatki z ostatnich lekcji i wypisz najdłuższe słowo;
- Zadaj pytanie związane z tematem lekcji;
- Zapisz z kolegą dwa najtrudniejsze słowa z poprzedniej lekcji;
- Zapisz zdanie przeczące od podanych zdań;
- Podaj 2 synonimy podanego słowa;
- Ułóż zdanie w czasie Present Perfect Continuous;
- Rozejrzyj się wokół i zapisz co nowego dostrzegłeś;
- Zamień podane zdanie w formie czynnej na stronę bierną.

38. The Polish hand – czyli polska ręka

Zadaniem Praktykanta jest wykonanie estetycznej i trwałej „polskiej ręki” na wzór tej, przedstawionej na zdjęciu, a następnie wypróbowanie jej podczas lekcji zgodnie z opisem zamieszczonym w zeszyte „Teoria w pigułce”.

Podczas spotkania z Praktykantem dowiedz się, w jakich sytuacjach korzystał z tej techniki. Wspólnie zastanówcie się, w jakich sytuacjach użycie języka polskiego jest konieczne i usprawiedliwione. Na koniec zachęć Praktykanta do podejmowania prób prowadzenia zajęć wyłącznie w języku obcym.

Więcej informacji na temat uzasadnionego i nieuzasadnionego użycia języka polskiego na zajęciach z języka obcego znajdziesz w zeszyte „Teoria w pigułce” w Zestawie nr 9.

39. Wykonaj własny zestaw tabliczek suchościeralnych

Jeśli w twojej pracowni językowej nie ma gotowych tabliczek suchościeralnych dla uczniów, można je wykonać samemu lub z uczniami.

Na spotkaniu z Praktykantem ustalcie, jakimi funduszami dysponujecie. Zdecydujcie, czy zakupicie gotowe tabliczki, czy wykonacie je sami.

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie listy materiałów, potrzebnych do wykonania wybranego przez was wspólnie rodzaju tabliczek.

Wersja A: Zalaminowane kartki brystolu

- laminarka;
- arkusze folii do laminowania;
- białe kartki brystolu w liczbie odpowiadającej liczbie uczniów w klasie;
- ta sama liczba pisaków suchościeralnych;
- kawałki filcu lub podobnego materiału, do wycierania tabliczek.

Wersja B: Tabliczki wykonane z folii samoprzylepnej

- biała folia samoprzylepna;
- arkusze sztywnego kartonu w formacie zbliżonym do A4;
- pisaki suchościeralne, po jednym dla każdego ucznia;
- kawałki filcu lub podobnego materiału, do wycierania tabliczek.

Wersja C: Białe kartki w gładkich koszulkach na dokumenty

- gładkie koszulki na dokumenty, w liczbie odpowiadającej liczbie uczniów w klasie;
- białe kartki brystolu, po jednej na ucznia;
- ta sama liczba pisaków suchościeralnych;
- kawałki filcu lub podobnego materiału, do wycierania tabliczek.

Uwaga! Do wycierania tabliczek bardzo dobrze nadają się skrawki wykładziny dywanowej.

40. Dlaczego warto używać mini tabliczki suchościeralne na lekcji

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu na kanale YouTube i przygotowanie jak najdłuższej listy zalet wykorzystywania tabliczek suchościeralnych na lekcji.

Przed spotkaniem z Praktykantem sam obejrzyj ten film: https://www.youtube.com/watch?v=i_LVT-s5Vws.

Przykładowa lista, którą możesz przedstawić Praktykantowi:

- użycie tabliczek zwiększa poziom zaangażowania uczniów;
- dzięki użyciu tabliczek suchościernalnych, wszyscy uczniowie pracują nad zadaniem równocześnie;
- zwiększa się dynamika lekcji;
- nawet bardzo nieśmiali uczniowie mają okazję udzielić odpowiedzi;
- używanie tabliczek sprawia uczniom radość;
- nauczyciel ma natychmiastową informację zwrotną na temat ewentualnych problemów oraz postępów uczniów;
- tabliczki suchościernalne można z powodzeniem wykorzystywać w licznych grupach;
- nie ma potrzeby zbierania zeszytów uczniów i poprawiania ich w domu;
- ewentualne błędy uczniów są poprawiane od razu;
- błędy są mniej „bolesne”, można je łatwo usunąć;
- oszczędność papieru.

41. Jak wykorzystasz mini tabliczki suchościernalne na lekcji

Zadaniem Praktykanta jest wyszukanie inspiracji do wykorzystania tabliczek suchościernalnych na lekcjach językowych i zaprojektowanie zadań z ich wykorzystaniem na lekcjach a) w klasach I–III, b) w klasach IV–VI i c) w klasach gimnazjalnych i średnich.

Przykładowe strony www:

- [Film demonstrujący użycie tabliczek suchościernalnych](#) na lekcji 6-, 7-latków w Tajlandii;
- [Wpis na blogu](#), prezentujący kilka sposobów użycia tabliczek suchościernalnych;
- [10 pomysłów do zastosowania w grupach zaawansowanych](#).

Rodzaje ćwiczeń z wykorzystaniem tabliczek suchościernalnych:

Tytuł	Przykładowe pytania/polecenia nauczyciela	Odpowiedzi uczniów na tabliczkach	Cel
Agree or Disagree? (Zgadzasz się, czy nie?)	Nauczyciel zadaje pytania zamknięte (tzw. Yes/No questions) o przeczytany tekst, preferencje, przekonania, gusty, itp. Do you like strawberries? Is Alice a good girl? Does the story end well? Would you like to live in that house?	Yes/No Y/N True/False T/F :)/:(	Poznawanie gustów; ćwiczenie i sprawdzenie rozumienia; badanie potrzeb
One-word summary (Jednym słowem)	Nauczyciel czyta tekst lub opowiada historię po kawałku i prosi o podsumowanie fragmentu jednym słowem.	Jedno słowo-klucz	Sprawdzenie rozumienia; motywowanie do głębokiego przetwarzania

Tytuł	Przykładowe pytania/polecenia nauczyciela	Odpowiedzi uczniów na tabliczkach	Cel
Brainstorming (Burza mózgów)	Nauczyciel przedstawia temat i prosi o zapisanie na tabliczce propozycji skojarzeń czy rozwiązań.	Jedno słowo, skojarzenie lub pomysł	Sprawdzanie poziomu i wiedzy uczniów;
Translate the sentence and count the words (Ile słów w zdaniu)	Nauczyciel podaje zwrot lub zdanie w języku polskim i prosi o napisanie na tabliczce, ile słów znajdzie się w jego angielskim tłumaczeniu. Przykłady: Nie lubię mleka. (po angielsku 5 słów) To jest parasol. (po angielsku 4 słowa) Czekam od godziny. (po angielsku 7 słów)	Liczba	Ćwiczenie podnoszące świadomość struktury lub formy językowej, (np. użycie czasownika posiłkowego do tworzenia przeczeń, rodzajnik nieokreślony, budowa czasu Present Perfect Continuous)
No-sound pronunciation (Bezglębna wymowa)	Nauczyciel wymawia słowo i prosi uczniów o podanie na tabliczce liczby sylab, określenie która sylaba jest akcentowana, zapisanie ostatniego dźwięku w tym słowie.	Liczba lub znak fonetyczny	Nauczenie wymowy trudnych słów
What's on my mind? (Co mi chodzi po głowie?)	Nauczyciel opisuje przedmiot lub podaje definicję słowa.	Słowo lub jego pierwsza litera; prosty rysunek	Sprawdzenie pisowni; sprawdzenie rozumienia ze słuchu
Are we on the same page? (która strona, który akapit?)	Nauczyciel lub jeden z uczniów odczytuje dowolnie wybrany fragment książeczki lub tekstu, a zadaniem uczniów jest szybkie odnalezienie danego fragmentu w tekście.	Numer strony lub oznaczenie akapitu	Ćwiczenie umiejętności szybkiego przeglądania tekstu w celu odszukania konkretnej informacji

42. Teacher's traffic lights

Zadaniem Praktykanta jest wykonanie świateł nauczyciela i wypróbowanie tej techniki na lekcji.

Na spotkaniu poproś Praktykanta, aby opowiedział jak przebiegło to ćwiczenie i czego Praktykant dowiedział się z karteczek samoprzylepnych uzupełnionych przez uczniów po lekcji.

43. Exit Tickets – czyli przepustki na przerwę

Praktykant ogląda krótki film, na którym nauczycielka opisuje, w jaki sposób używa techniki exit tickets na lekcji fizyki. Zadaniem Praktykanta jest wysłuchanie jej wypowiedzi i uzupełnienie luk w tekście.

Poniżej uzupełniony tekst:

An exit ticket is a short assessment given at the end of class, that a student must complete before they can leave the class for the day. Exit tickets can be anything from a prepared one-or-two question little quiz that you've typed up or written, or can be as simple as drawing a question up on the overhead and giving them scrap paper and having them solve it. They like the routine, they know exactly what to do. They know that at the end of the day they're going to be held accountable. It's a really quick way for me to assess if students have learnt the concept of the day. I often use it as a "you do" part of guided practice so once the students have practiced together and we've done it together then they are able to show me if they can do it on their own.

44. Przygotuj własne Exit Tickets

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie zestawu Exit Tickets dla uczniów na podstawie treści lekcji, którą planuje, a następnie wykorzystanie ich podczas zajęć.

Przykładowy formularz przepustki:

Name:

Today I learnt the following words:

The most interesting thing in today's lesson was:

I am still not sure of:

I would like to learn more about:

Współpraca z innymi nauczycielami

45. Nauczyciel wczesnoszkolny może cię zainspirować

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się z pomocami dydaktycznymi i materiałami stworzonymi przez nauczyciela wczesnoszkolnego i zaproponowanie sposobów wykorzystania ich na zajęciach językowych.

Na spotkaniu przedyskutuj propozycje Praktykanta. Zastanówcie się, czy konieczne do ich realizacji będą drobne modyfikacje programu nauczania (np. zmiana kolejności wprowadzania zagadnień językowych).

46. Angielski w sali geograficznej

Jednorazowa zmiana sali mogłaby być ciekawym doświadczeniem językowym dla uczniów, o ile zaplanujesz do tego odpowiednie ćwiczenia. Jeśli pracujesz metodą CLIL, jedno zajęcie mógłbyś poświęcić na przedstawienie uczniom słownictwa związanego z wyposażeniem pracowni przedmiotowej, np. pracowni geograficznej. Jeśli jest to możliwe, zamień się z nauczycielem geografii salami i przeprowadź lekcję, na której wprowadzisz odpowiednie słownictwo metodą „labelling”, czyli oznaczania po angielsku wszystkich sprzętów i pomocy znajdujących się w pracowni.

Zadaniem Praktykanta jest przygotowanie estetycznych napisów, które uczniowie rozmieszczą we właściwych miejscach podczas zajęć w pracowni geograficznej, np. map, map stand, map rack, globe, fossils, minerals, barometer, compass.

Podczas spotkania z Praktykantem wspólnie przygotujcie plan lekcji, na której wykorzystane zostaną te pomoce dydaktyczne. Następnie przeprowadź te zajęcia, jako zajęcia otwarte dla Praktykanta.

Po zajęciach poproś kolegę-geografa, aby nie usuwał napisów przez kilka tygodni. Da to twoim uczniom możliwość utrwalenia pisowni słów.

47. Nauczyciel matematyki może być ogromną inspiracją

Nauczyciele innych przedmiotów mają wiele atrakcyjnych sposobów stymulowania rozwoju dzieci poprzez niezwykle kreatywne pomoce dydaktyczne. Wiele z nich z łatwością można zaadaptować na potrzeby lekcji językowych. Przykładem takiej adaptacji jest wykorzystanie Cuisenaire rods do ćwiczenia różnych aspektów języka obcego, mimo że oryginalnie Cuisenaire rods zostały wymyślane po to, by nauczać matematyki. Ale to nie jedyna pomoc dydaktyczna warta „pożyczenia” od nauczyciela matematyki.

Zadaniem Praktykanta jest obejrzenie filmu na kanale YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=QTJCTyQOME4> i określenie, które elementy języka można przećwiczyć lub utrwalić za pomocą przedstawionych na filmie zabaw i gier.

Zanim spotkasz się z Praktykantem, sam obejrzyj ten film.

Propozycje wykorzystania zaobserwowanych rozwiązań:

- kolorowe figury z celofanu na szybie – powtarzanie kolorów i figur geometrycznych;
- drewniane kołeczki i gumki-recepturki – tryb rozkazujący „form/build/create”, figury geometryczne;
- woreczek z żelam, figurami i koralikami – przyimki „in/to/into”, tryb rozkazujący „press/push/squeeze”, figury geometryczne, pytanie „where is...?”;
- drzewka z rolek – liczebniki, pytanie „how many...?”; stopniowanie przysłówka „many”, np. „more apples, the most apples”;
- talerz z kaszą – nauka angielskiego alfabetu, pisanie liczebników i prostych słów;
- znak mniejszości i większości w postaci szczęk krokodyla – stopniowanie przymiotnika „big”, porównywanie różnych rzeczowników;
- talerz i pisak do tablicy suchościeralnej – pisanie prostych słów.

Zachęć Praktykanta do wykorzystania niektórych z tych pomysłów na zajęciach. Podkreśl, że używanie na lekcjach przedmiotów niestandardowych zwiększa atrakcyjność lekcji, stwarza możliwość do używania języka w komunikacji opartej na konkretach, a prezentowane treści łatwiej zapadają uczniom w pamięć.

Co niesie przyszłość

48. Future Classroom Lab

Future Classroom Lab (FCL), czyli Laboratorium Klasy Przyszłości, to inspirująca przestrzeń edukacyjna, która została stworzona w Brukseli w 2012 roku przez European Schoolnet, organizację zrzeszającą ministerstwa edukacji z 31 krajów Unii Europejskiej, w tym Ministerstwo Edukacji Narodowej z Polski.

Laboratorium Klasy Przyszłości jest fizyczną przestrzenią, która jest dostępna dla zwiedzających. Stworzono ją po to, by zachęcić osoby odwiedzające do zastanowienia się nad rolą kształcenia, technologii i designu w szkole przyszłości. Więcej informacji znajdziesz na <http://fcl.eun.org/about>.

Zadaniem Praktykanta jest zapoznanie się ze stroną internetową Laboratorium Klasy Przyszłości i wyrobienie sobie własnego zdania na temat prezentowanych tam problemów i rozwiązań. Następnie Praktykant powinien zanotować swoje spostrzeżenia w formie mapy myśli.

Zanim porozmawiasz o tym z Praktykantem, koniecznie sam odwiedź tę stronę i wyrob sobie własne zdanie.

Pytania, które możesz zadać Praktykantowi, to:

- Które rozwiązanie zaprezentowane w Laboratorium Klasy Przyszłości jest dla ciebie najbardziej innowacyjne?
- Które elementy wyposażenia proponowane przez Laboratorium Klasy Przyszłości znajdują się w twojej klasie już teraz.
- Czy sam chciałbyś uczyć się w przestrzeni, którą proponuje Laboratorium Klasy Przyszłości? Dlaczego tak? Dlaczego nie?
- Które rozwiązanie, prezentowane w Laboratorium Klasy Przyszłości, chciałbyś wypróbować w swojej klasie? Jakie zmiany musiałbyś wprowadzić? Jakie materiały i środki byłyby do tego potrzebne?

Pamiętaj, że pytania te mają na celu zachęcenie Praktykanta do refleksji nad wpływem środowiska edukacyjnego (klasy i szkoły) na przebieg procesu uczenia się. Nie ma na nie jednej poprawnej odpowiedzi.

49. (Prawie) wszystko jest możliwe

Na zakończenie kursu wspólnie z Praktykantem obejrzyjcie film na kanale Youtube <https://www.teachingchannel.org/videos/teaching-recycling-architecture>, który prezentuje szkołę z kartonu.

Zaobserwujcie w jaki sposób uczniowie zostali zaangażowani do projektu tekturowej sali. Wspólnie z Praktykantem zastanówcie się, jak moglibyście wykorzystać ten film, aby na zajęciach językowych przedstawić uczniom pomysł zastosowania recyklingu w architekturze.

50. Design thinking, czyli myślenie projektowe w edukacji

Zadaniem Praktykanta jest przeszukanie angielskich stron internetowych w celu sformułowania definicji czym jest design thinking i w jaki sposób jest realizowany w wybranych szkołach w USA.

Przykładowa odpowiedź:

Design thinking to stosunkowo nowy model uczenia się i nauczania, którego celem jest przygotowanie uczniów na wyzwania XXI wieku poprzez promowanie umiejętności współpracy, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów i uwolnienie kreatywności. Opiera się na przekonaniu, że wyzwania jakie niesie ze sobą przyszłość, są niezwykle złożone i wymagają od ludzi otwartej postawy i umiejętności niesablonowego myślenia.

Design thinking to podejście edukacyjne, którego celem jest rozwinięcie w dzieciach przekonania o ich twórczych umiejętnościach poprzez realizację praktycznych projektów wynikających ze zdefiniowanych wcześniej realnych potrzeb. Dzięki skupieniu na potencjalnej grupie odbiorców, projekty te rozwijają empatię i motywują do formułowania myśli poprzez praktyczne działanie w celu rozwiązania rzeczywistego wyzwania.

Dzięki programom nauczania, które łączą wiedzę akademicką z myśleniem projektowym, nauczyciele pomagają uczniom rozwinąć umiejętności, które na ogół nie są wspierane przez tradycyjne systemy edukacyjne.

Myślenie projektowe to coś więcej niż typowe zadania polegające na rozwiązywaniu problemów zawartych w podręczniku czy praca projektowa narzucona przez nauczyciela. Design thinking rozwija w uczniach empatię, ponieważ skupia się na potrzebach odbiorców. To właśnie zdefiniowane potrzeby użytkowników są impulsem do myślenia krytycznego, rozwiązywania problemów, przekonywania i działań kreatywnych uczniów co skutkuje wymierną zmianą w bezpośrednim otoczeniu uczniów.

Design thinking jest wdrażany w wybranych szkołach w Stanach Zjednoczonych Ameryki, a jedną z organizacji, która bada, rozwija i promuje ten model edukacji jest Stanford d.school. <https://dschool.stanford.edu/about/>.

Jak sami o sobie piszą, „Stanford d.school to miejsce, społeczność i sposób myślenia”. Główną filozofią tej organizacji jest przekonanie, że każdy człowiek może być kreatywny. Celem Stanford d.school oraz organizacji, które z nią współpracują, jest budowanie i testowanie środowiska oraz tworzenie doświadczeń edukacyjnych, które wykorzystują metody zaczerpnięte z dziedziny projektowania i dizajnu.

Materiały opracowane w ramach Stanford d.school są udostępniane na zasadach wolnej licencji Creative Commons – Użycie niekomercyjne 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) i znajdziesz je na stronie <https://dschool.stanford.edu/resources-collections/browse-all-resources>. Zamieszczono tam scenariusze, nagrania, poradniki i inne materiały, które nauczyciel może wykorzystać, by uwolnić kreatywność uczniów i własną.

51. Design thinking na lekcji języka obcego

Zadaniem Praktykanta jest zaproponowanie materiałów i aktywności językowych na każdy z siedmiu etapów procesu myślenia projektowego, które zostały zaprezentowane w broszurze wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej pt. Myślenie projektowe (Design Thinking) z Klasą, dostępnej na stronie <https://szk.szkolazklasa.org.pl/materialy/design-thinking-edukacji/>.

Przykładowa odpowiedź:

Etap	Przykładowe działanie
1. Wybór wyzwania projektowego	<p>Dyskusja na temat roli i znaczenia przestrzeni, w której odbywa się nauka, na postępy uczniów i ich motywację.</p> <p>Stworzenie formularza na temat uczniów, którzy korzystają z pracowni językowej, a także ich preferencji.</p>
2. Badanie użytkownika	<p>Przeprowadzenie wywiadów z reprezentatywną grupą uczniów, którzy mają zajęcia w pracowni językowej.</p> <p>Stworzenie profilu przykładowego użytkownika pracowni językowej.</p>
3. Redefiniowanie wyzwania projektowego	<p>Refleksja na temat wyzwania projektowego, wprowadzenie ewentualnych zmian.</p>
4. Generowanie pomysłów	<p>Burza mózgów na temat zmian możliwych do wprowadzenia.</p> <p>Ułożenie mapy myśli zawierającej zarówno pomysły jak i przewidywane trudności w ich realizacji. Stworzenie listy potrzebnych materiałów, listy zadań oraz harmonogramu prac.</p>
5. Prototypowanie	<p>Stworzenie wizualizacji nowej aranżacji sali językowej, np.: ilustracje z opisem, prezentacja PowerPoint, wykonanie modelu 3D.</p>
6. Testowanie	<p>Przygotowanie anonimowej ankiety, w której użytkownicy przekażą informację zwrotną dotyczącą proponowanych zmian.</p> <p>Prezentacja proponowanego rozwiązania na forum szkoły.</p>
7. Wdrożenie	<p>Rozdzielenie zadań i działanie.</p> <p>Dokumentacja fotograficzna transformacji.</p>

Pozwól sobie pomarzyć

Wspólnie z Praktykantem obejrzyjcie prezentację TED japońskiego architekta Takaharu Tezuki na temat najbardziej innowacyjnego przedszkola na świecie, opowiadającą o wpływie dobrze zaprojektowanej przestrzeni na zachowanie i rozwój dzieci https://www.ted.com/talks/takaharu_tezuka_the_best_kindergarten_you_ve_ever_seen.

Zainspirowani filmem, zaprojektujcie pracownię językową waszych marzeń. Kierujcie się tylko potrzebami uczniów i nauczyciela. Finanse nie grają roli.

Rodzice powinni mieć wpływ na środowisko, w którym uczą się ich dzieci

Angażowanie rodziców w prace na rzecz szkoły należy do zadań dyrekcji szkoły. Jednak nauczyciel ma dużo możliwości nawiązania bliższych relacji z rodzicami swoich uczniów i dlatego również powinien pomyśleć, w jaki sposób nawiązać z nimi współpracę w dziedzinie kształtowania otoczenia, w którym uczą się ich dzieci.

Rzadko się zdarza, żeby anglista dysponował salą językową na wyłączność. Jeśli jesteś w takiej komfortowej sytuacji, warto pomyśleć, jak zaangażować rodziców uczniów do pomocy w jej aranżacji. Przyniesie to korzyść tobie i twojej sali językowej, ale przede wszystkim może się przyczynić do zacieśnienia relacji z rodzicami, a co za tym idzie, do poprawy zachowania dzieci i ich wyników w nauce.

Na początku roku szkolnego przygotuj listę potrzeb związanych z twoją pracownią (np. potrzeba roślin doniczkowych, konieczność naprawienia sprzętu, wygłuszenia pomieszczenia za pomocą tkaniny, pomoc w przyklejeniu filcowych podkładek, pod krzesła i stoły, pomalowania ścian itp.). Na wywiadówce możesz zebrać od rodziców informacje, na ile są w stanie i chcieliby się zaangażować w pracę na rzecz klasy. Ważne, aby zapytać, co chcieliby zrobić, a na co nie mają ochoty.

Po zebraniu potrzebnych informacji przygotuj plan działania. Z dyrekcją szkoły uzgodnij konieczne finanse (jeśli takie będą potrzebne). Wspólnie z rodzicami ustal terminy, które będą dogodne dla osób, które zaoferowały pomoc. I zabierzcie się do pracy.

Dalsze inspiracje

- [Meble w klasie, które umożliwiają uczniom ruch;](#)
- [Koniecznie zobacz prezentację o tworzeniu środowiska sprzyjającego uczeniu się;](#)
- [Jak zorganizować przestrzeń w klasie;](#)
- [Sala językowa trzecim nauczycielem;](#)
- [Kopalnia pomysłów na temat design thinking;](#)
- [Oficjalna strona Stanford d.school;](#)
- [Krótki poradnik na temat myślenia projektowego Centrum Edukacji Obywatelskiej.](#)

